

Så funkar den nordiska modellen för medling

BOK

Peter Wallensteen och Isak Svensson
Fredens diplomater. Nordisk medling från Bernadotte till Ahtisaari
Santérus förlag

DIPLOMATER OCH politiker från Norden medlar ofta i internationella konflikter. I sin bok *Fredens diplomater* berättar Uppsalaprofessorerna i freds- och konfliktforskning; Peter Wallensteen och Isak Svensson hur medlarna gör.

Från Folke Bernadottes uppdrag i Palestina vid staten Israels bildande till den förre finländske presidenten Matti Ahtisaaris insatser i Kosovo och den indonesiska provinsen Aceh lokaliserar författarna 47 väpnade konflikter med nordisk medlingsmedver-

kan och värderar 35 av dem. Sex av processerna betraktas ha lett till varaktig fred, åtta blev resultatlösa. De flesta nordiska insatserna har gjorts i Mellanöstern, på Balkan, i Kaukasus och Latinamerika. Men med i listan finns faktiskt också uppgörelsen om Nordirland där den förre finländske statsministern Harri Holkeri var med på ett hörn.

FRAMSTÄLLNINGEN är akademiskt försiktig (däremot inte akademiskt otillgänglig) och nyanserad. De flesta insatserna som hamnar i ett mellanläge av partiella framgångar värderas i sig inte som sämre genomförda än de som lett till fredsavtal.

Huvudintresset i boken ligger på medlingsprocessen och i sju kapitel redovisas gången från början till slut över förberedelser, strategier, kriser, samarbeten och utformningen av avtal. De nordiska medlarna blir så mest studieexempel för en skildring och analys av internationell medling över huvud taget.

De nordiska medlarna skildras

genomgående som kompetenta, resultatnriktade och prestigelösa – dygder vi gärna tillskriver vår del av världen. Författarna nämner också de speciella nordiska förutsättningarna för att medla – hög utvecklingsnivå, engagemang för FN och folkrätt och historiska egna erfarenheter av fredliga uppgörelser som unionsupplösningen Sverige-Norge och Ålandsfrågan. Här finns också intressanta skillnader som Sveriges traditionella alliansfrihet, Norges USA-koppling i Nato men utanförskap i EU och Finlands särskilda förbindelser med Ryssland.

Ett memento för Sverige är att Norge i dag ägnar mest tid och pengar åt medling och får mest uppmärksamhet. Finland har genom Ahtisaari de senaste åren varit mest framgångsrikt. En plats i FN:s säkerhetsråd har ofta varit en plattform för en medlingsinsats. Det är Sveriges ansvar och möjlighet de närmaste åren.

ANDERS MELLBOURN

Sändaren nr 12, 2017